

Irodalom

ASMOSIA XIV (2025): <https://asmosia14.si/>

DJURIĆ, B., ZANIER, K., FERJAN, I. & KRAŠNA, A., eds. (2025): 14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity (ASMOSIA XIV), Book of Abstracts, 164 pp.

POLGÁR-NYERGES, A., ZÖLDFÖLDI, J. & BAJNÓCZI, B. (2025): Archaeometric approach to identifying the provenance of marble decorative elements found in Aquincum (Budapest, Hungary) In: DJURIĆ, B., ZANIER, K., FERJAN, I. & KRAŠNA, A., eds., *14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity (ASMOSIA XIV)*, Book of Abstracts, Ljubljana, 97–98.

PLOMP E., STANTIS C., JAMES, H.F., CHEUNG, C., SNOECK, C., KOOTKER, L., KHARABI, A., BORGES, C., MOREIRAS REYNAGA D.K., POSPIESZNY, Ł., FULMINANTE, F., STEVENS R., ALAICA, A.K., BECKER, A., DE ROCHEFORT, X., SALESSE, K. (2022): Editorial. The IsoArch initiative: Working towards an open and collaborative isotope data culture in bioarchaeology. *Data in Brief* 45 108595, <https://doi.org/10.1016/j.dib.2022.108595>

SZÉKELY, B., ZÖLDFÖLDI, J. & HEGEDŰS, P. (2025): Introducing open science solutions in provenance determination of white marbles using multimethod techniques In: DJURIĆ, B., ZANIER, K., FERJAN, I. & KRAŠNA, A., eds., *14th International Conference of the Association for the Study of Marble and Other Stones in Antiquity (ASMOSIA XIV)*, Book of Abstracts, Ljubljana, 128–129.

Beszámoló a 17. Európai Régészeti Kerámia Konferenciáról •

A 17. EMAC-ra (European Meeting on Ancient Ceramics), a régészeti kerámiák régészeti-természettudományos vizsgálatával foglalkozó kutatók két évente megrendezett találkozója Bilbaóban 2025. szeptember 10–12. között került sor. A rendezvény főszervezője az Euskal Herriko Unibertsitatea/University of the Basque Country (EHU/UPV), házigazdája Javier Iñáñez volt. Helyszínül a Bizkaia Aretoa egyetemi konferenciaközpont modern épülete szolgált.

Az EMAC – a hagyományos formát követve – egyetlen plenáris szekcióban zajlott, az absztrakt-benyújtással megpályázott szóbeli előadásokból összeállítva. Emellett mindhárom napon poszter-szekcióban kerültek bemutatásra a további pályamunkák. A száz főt megközelítő résztvevők összesen 56 szóbeli előadást és 39 posztert mutattak be.

A konferencia az alábbi tematikus egységekbe rendeződött: T1. *Raw material and provenance studies*. T2. *Greener and sustainable materials for ceramic conservation*. T3. *Experimental archaeology, ethnoarchaeometry and organic residue analyses*. T4. *Special topic: Portable and non-destructive analyses: use and development of portable and non-destructive technologies for archaeometric studies*. T5. *Digital and data-driven ceramic studies (e.g. AI, machine learning, big data, photogrammetry, etc.)*. T6. *Technology, production and dating: cross-cultural and technological innovations*. T7. *Theory and Methods*.

Az elsősorban a kerámia kutatás hagyományos (proveniencia, azaz nyersanyag eredet, illetve készítési technikai) témaköreikhez tartozó vizsgálatokat bemutató előadások (T1+T6>70%) közül néhány kiemelésével azt hangsúlyozhatjuk, hogy a mintegy három évtizede kialakult módszertani megközelítés a világ minden táján hasonló és mára már bevett szokás a régészeti anyagok vizsgálatában. *Jaume Buxeda i Garrigós* et al. marokkói bronzkori kerámiák provenienciája vizsgálata során mind helyi, mind európai forráshoz köthető anyaghasználatot bizonyított. Neolit díszítéstechnikai vizsgálatokról számolt be *Valdis Bērziņš* a litvániai zsinórnyoma-

• doi: [10.55023/issn.1786-271X.2026-015](https://doi.org/10.55023/issn.1786-271X.2026-015)

tos kerámiák esetében (Bērziņš 2023). *Sonia Pujals et al.* egy kontinenseken átívelő készítési technológiai folyamatot igazolt a kolumbiai Crespo és Creole kerámiák esetében, amely az európai kolonizáció hatásaként jelent meg.

A módszerek fejlődésével újabb és újabb megoldások kerülnek be a vizsgálati, illetve az adatfeldolgozási rutinba (T7~14%), de ezek mind az előbb említett célokat (azaz a nyersanyag eredet és készítési technika kutatásának célját) szolgálják.

A szervezők által választott speciális tematikus szekció (T4~10%), azaz a hordozható és roncsolásmentes analitikai módszerek alkalmazása a régészeti kerámiák vizsgálatában nem újszerű téma, így nem is emelkedett ki a többi szekció közül, inkább jól beilleszkedett a klasszikus – proveniencia és technológiai vizsgálat célú – tematikába.

Ez előbbivel szemben a digitalizálásra és nagy adathalmazok feldolgozására koncentráló szekció (T5~9%) előadásai valóban új eredményekkel és újszerű megközelítéssel szolgáltak. *Sara Capriotti et al.* digitális képfeldolgozáson alapuló szöveti (petrográfiai) osztályozást dolgozott ki neurális információfeldolgozó (NIPS) és nagy nyelvi modellek (LLM) alkalmazásával. *Jazmyn Lu et al.* elvi máz- és festékreceptúrákat modellezett gépi tanulási módszerek (ML) segítségével. *Martina Naso et al.* a régészeti leletek gyors digitalizációjára és diagnosztikájára kifejlesztett, egy hiperspektrális kamerából, hordozható spektrométerekből és robotkarból álló mérőrendszert mutatott be.

A korábbiaknál sokkal alulreprezentáltabb témának (T3~5%) számítottak a kísérleti régészeti, etnoarcheológiai és különösen a kerámiák szervesanyag maradványainak vizsgálatával foglalkozó kutatások.

A magyar résztvevők két szóbeli és egy poszter előadással szerepeltek.

Szilágyi Veronika (HUN-REN EK), Mihály Judith, Maróti Boglárka, Gyarmati János: Colours of the Inka: pigments used for bichrome and polychrome pottery on the Bolivian Altiplano (szóbeli, T4)

Bajnóczi Bernadett (HUN-REN CsFK), Ridovics Anna, Radványi Diána, Vida Gabriella, Szabó Máté: A technological study of Hungarian white earthenware (szóbeli, T6)

Szilágyi Veronika, Simonyi Erika, Tomka Gábor, Bajnok Katalin, Len Adél, Gait, John: Examining diachronic changes in forming techniques of Hungarian Whiteware between the 11th–17th centuries (poszter, T6)

A rendezvényt záró ceremónia részeként sor került a diákok és fotópályázat díjazására (Best Communication Award, Early Career Researcher Award, Best Photo Award). Emellett bejelentették a következő EMAC helyszínét: 2027-ben Brüsszel (az Université catholique de Louvain – campus Saint-Louis Bruxelles, a Royal Museums for Art és a History, Université de Namur) ad otthont ennek a jó hangulatú találkozónak.

A konferencia programja a rendezvény hivatalos honlapján (<https://emac2025bilbao.com/>) tekinthető meg. Az előadások anyaga az Archaeopress kiadó „From Clay to Data: Archaeometric Perspectives on Global Ceramics” című kiadványában 2026-ban fog megjelenni.

*Szilágyi Veronika
geológus*

*HUN-REN Energiatudományi Kutatóközpont
szilagyi.veronika@ek.hun-ren.hu*

Irodalom

BĒRZIŅŠ, V. (2023). A closer look at wound cord: Technical analysis of Neolithic pottery decoration from Latvia. *Documenta Praehistorica* **50** 374–394. <https://doi.org/10.4312/dp.50.16>